DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
8. Sınıf · Türkçe · 6. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

215 Okkalık Mermi Nasıl Kaldırıldı?: Yazı Karakterleri, 5N1K, Medya ve Özne

T.8.1.11 / T.8.2.1–3 / T.8.3.1, 3, 5, 15, 28, 29, 33. 5N1K, yazı karakterleri ve medya sunumlarını karşılaştırır. · T.8.4.4, 13, 18. Yazma stratejilerini uygular; uygun başlık belirler ve cümlenin öznesini ayırt eder.

HATIRLAYALIM

- 18 Mart Deniz Savaşı'nda Rumeli Mecidiye Tabyası'nda Topçu Neferi Seyit, vinci kırık topa 215 okkalık mermiyi üç kez sürerek OCEAN zırhlısını yaralamıştır.
- 5N1K soruları (Kim, Ne, Nerede, Ne zaman, Nasıl, Niçin) metindeki açık bilgileri yoklar; soru sözcüğü ile cevabın bilgi türü uyumlu olmalıdır.
- Metinde yazarın açıklamaları dik, olay anlatımı eğik yazıyla dizilmiştir; yazılı metin ile film olay, kahraman, mekân ve zaman ölçütleriyle karşılaştırılır.
- Özne, yüklemdeki işi yapan veya yargının ait olduğu ögedir; önce yüklem, sonra özne bulunur. Özne söz öbeği olabilir ve her zaman başta yer almaz.

1 TABLOYU TAMAMLA

Görseldeki 5N1K şemasından yararlanarak metne göre sorulan 5N1K sorularının yokladığı bilgiyi ve cevabını tabloya yazınız. İlk satır örnektir.

Kim?	Nerede?	Ne zaman?	Niçin?
Topçu Neferi Seyit	Mecidiye Tabyası'nda	18 Mart Deniz Savaşı'nda	Topun vinci kırıldığı için

5N1K Sorusu	Yokladığı Bilgi Türü	Metindeki Karşılığı
Kim?	Olayı gerçekleştiren kişi	Topçu Neferi Seyit
Nerede?		
Ne zaman?		
Niçin?		

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki şemaya göre yazarın metinde dik ve eğik olmak üzere iki farklı yazı karakteri kullanmasının işlevi hangisidir?

1. Bölüm (Dik):	Giriş — Yazar savaşın bütünlüğünü açıklar.
2. Bölüm (Eğik):	Olay — Kırık vinç ve 215 okkalık mermi anlatılır.
3. Bölüm (Dik):	Kapanış — Yazar ordunun fedakârlığını değerlendirir.

(A) Sayfadaki satır sayısını azaltarak metni kısaltmak
(B) Yazarın değerlendirmeleri ile olay anlatımını ayırt ettirmek
(C) Eğik yazılan bölümün önemsiz olduğunu belirtmek
(D) Yabancı gemi adlarını Türkçe sözcüklerden ayırmak

3 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Görseldeki karta göre birincisi söz öbeği özneli fiil cümlesi, ikincisi isim cümlesi olan iki cümle kurup öznelerini yazınız.

Cümle Kurma ve Özne Gösterme Rehberi

1) Öznesi söz öbeği olan bir fiil cümlesi yazınız.
2) Yüklemi fiil olmayan bir isim cümlesi yazıp öznesini belirtiniz.
İpucu: Yükleme "Kim?" veya "Ne?" sorusunu sorarak doğrulayınız.

4 EŞLEŞTİRME

Metinde adı geçen kişileri ve unsurları metindeki rolleriyle eşleştiriniz.

1. Topçu Neferi Seyit ☐
2. Niğdeli Ali ☐
3. Yüzbaşı Hilmi Bey ☐
4. Cevat Paşa ☐
5. OCEAN (Oşin) ☐

a) Tabyaya gelerek Seyit'e onbaşılık rütbesi veren komutan
b) Olayı izleyip telefonla üst komutanlığa bildiren subay
c) Üçüncü merminin isabetiyle yara alan İngiliz zırhlısı
d) 215 okkalık mermiyi omzunda taşıyıp namluya süren kahraman
e) Arkadaşının mermiyi kaldırırken ona yardım eden topçu

5 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Görseldeki medya ve dil bilgisi kartlarına göre doğru ifadelerin D, yanlış ifadelerin Y kutusunu işaretleyiniz.

Metin ve Film Karşılaştırma
Ölçüt: Olay, kişi, yer, zaman
"kısaltılmıştır" → Bir bölüm
İhsan: O ana verilmiş lütuf

Cümlede Özneyi Bulma
Önce yüklem, sonra özne
İlk sözcük hep özne olmaz
İsim cümlesinde de özne var

	D	Y
Metnin sonundaki "kısaltılmıştır" notu, eserin bir bölümünün alındığını gösterir.	☐	☐
Yazılı metin ile film karşılaştırılırken olay, kahraman, mekân ve zamana bakılır.	☐	☐
Cümlede ilk sırada yer alan sözcük her zaman cümlenin öznesidir.	☐	☐
Çekimli fiilin bulunmadığı isim cümlelerinde de yargının ait olduğu özne vardır.	☐	☐
Seyit Onbaşı, komutanın isteğiyle mermiyi ikinci kez kolayca kaldırmıştır.	☐	☐

6 ÇOKTAN SEÇMELİ · DÜŞÜN

"Akşamüstü tabyaya gelen komutan, bataryadaki askerleri tek tek tebrik etti." cümlesinin öznesi hangisidir?

(A) Akşamüstü
(B) komutan
(C) bataryadaki askerleri
(D) Akşamüstü tabyaya gelen komutan

7 BOŞLUK DOLDURMA

Boşlukları kutudaki uygun sözcüklerle tamamlayınız.

Nerede | özne | yüklem | onbaşılık | amacı | başlık

1. Cümlede yüklemin bildirdiği işi yapan ögeye _____ denir.
2. Olayın geçtiği yeri öğrenmek için 5N1K'daki "_____?" sorusu sorulur.
3. Bir medya sunumunu incelerken hazırlanış _____ ve kaynağı sorgulanır.
4. Metnin içeriğini kısa ve açık biçimde yansıtan ifadeye _____ denir.
5. Cevat Paşa, başarısından dolayı Seyit'e _____ rütbesini vermiştir.

8 KISA CEVAP

Görseldeki karşılaştırma kartına göre yazılı metin ile animasyon film arasında hangi ölçütler aynı, hangileri farklıdır?

Yazılı Metin ve Animasyon Film Karşılaştırma Özeti	
Olay:	215 okkalık merminin namluya sürülmesi (Aynı)
Kahramanlar:	Topçu Neferi Seyit ve Niğdeli Ali (Aynı)
Mekân-Zaman:	Metinde yazılı betimleme, filmde görsel sahne (Farklı)

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görselde sonuç paragrafı verilen metnin giriş cümlesi aşağıdakilerden hangisi olmalıdır?

Metnin Sonuç Paragrafı (Giriş Bununla Uyumlu Olmalı)

"Kısacası, Çanakkale Şehitliği ve tabyalar gibi tarihî mekânları yerinde ziyaret etmek, öğrencilerde tarih **bilincini yalnız okumaktan çok daha güçlü pekiştirir."**

A) Tarihî olayları yalnız okumak yerine müze ve tabyaları yerinde görmek öğrenmeyi kalıcı kılar.

B) Kantinlerde paketli ürünlerin azaltılması beslenme alışkanlığını olumlu etkilemiştir.

C) Tarihî alanlara gezi düzenlemek zaman kaybına yol açtığı için dersler sınıfta işlenmelidir.

D) Yaz tatilinde deniz kıyısında dinlenmek öğrencilerin en sevdiği etkinlikler arasındadır.

10 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen kavramları yazınız. Turuncu kutulardaki harfler 215 okkalık mermiyi taşıyan kahramanı verir.

Metinde temel düşünceyi toparlayan son bölüm

Olayın anlatıldığı bölümde kullanılan yatık yazı türü

Özneyi bulmadan önce ilk adımda belirlenen temel öge

Seyit'in hissettiği gücü açıkladığı "lütuf, bağış" sözcüğü

Savunma için yapılmış silahlı askerî mevzi

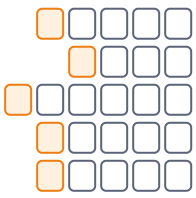

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

11 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki dört cümle fişinde tırnak içine alınmış bölümlerden hangisi cümlenin öznesi değildir?

1. fiş · Kim savundu? "Mecidiye'deki topçular"

2. fiş · Ne zaman? "Sabahın erken saatlerinde"

3. fiş · Ne yaşayacaktır? "Çanakkale'deki bu destan"

4. fiş · Ne içeriyor? "Kütüphanedeki tarih atlası"

A) 1. fiş: "Mecidiye Tabyası'ndaki topçular" vatanı savundu.

B) 2. fiş: "Sabahın erken saatlerinde" komutan bataryayı denetledi.

C) 3. fiş: "Çanakkale'de yazılan bu destan" hep yaşayacaktır.

D) 4. fiş: "Kütüphanemizdeki tarih atlası" zengin haritalar içeriyor.

12 SIRALAMA

"215 Okkalık Mermi Nasıl Kaldırıldı?" metnindeki olayları oluş sırasına göre (1'den 5'e) numaralandırınız.

☐ Seyit'in 215 okkalık mermiyi omzuna alıp basamakları üç kez çıkması

☐ Cevat Paşa'nın tabyaya gelerek Seyit'e onbaşılık rütbesi vermesi

☐ Yüzbaşı Hilmi Bey'in olayı izleyerek durumu telefonla üstlerine bildirmesi

☐ Yoğun ateş altında cephaneliğin patlaması ve tek topun vincinin kırılması

☐ Namluya sürülen üçüncü mermiyle İngiliz zırhlısı OCEAN'ın yara alması

13 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki 5N1K soru-cevap kartlarından hangisinde soru sözcüğü ile cevabın bilgi türü uyuşmamaktadır?

I. Kart · Kim? Kim kutladı? → Cevat Paşa

II. Kart · Nasıl? Nasıl taşıdı? → Omzuna alarak

III. Kart · Ne zaman? Ne zaman? → Mecidiye Tabyası'na

IV. Kart · Niçin? Niçin? → Vinci kırık olduğu için

A) I. kart: Kim kutladı? → Cevat Paşa kutladı.

B) II. kart: Nasıl taşıdı? → Omzuna alıp basamakları çıkarak.

C) III. kart: Ne zaman geldi? → Rumeli Mecidiye Tabyası'na.

D) IV. kart: Niçin sürülemiyordu? → Topun vinci kırık olduğu için.

14 KISA CEVAP · DÜŞÜN

Görseldeki cümle çözümleme kartında yer alan iki cümlenin öznelerini bulunuz ve 1. öznenin neden bölünemediğini yazınız.

Özne Çözümleme Kartı (Önce Yüklemi, Sonra Özneyi Bul)

1. Cümle: Boğaz'ı savunan kahraman topçular / mevzileri onardı.

2. Cümle: Bu tabya / Çanakkale savunmasının kilit noktasıdır.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.